

Współpraca miasta Zielona Góra z miastami partnerskimi

1. Cottbus (Niemcy)

Podpisanie umowy: 24 stycznia 1992 r.

Zakres współpracy:

- współpraca z miastem Cottbus przebiega już od ponad 30 lat,
- co roku we wrześniu tradycyjnie już podczas Dni Zielonej Góry - Winobrania podpisywane jest porozumienie roczne dotyczące szczegółów i zakresu współpracy pomiędzy Zieloną Górą i Cottbus
- Cottbus jest głównym partnerem Zielonej Góry przy realizacji projektów ze środków Unii Europejskiej przeznaczonych dla regionów przygranicznych,
- dzięki obopólnej współpracy miasto Zielona Góra zrealizowało szereg projektów ze środków przedakcesyjnych w ramach programu Phare CBC (centralna oczyszczalnia ścieków, znaczna część obwodnicy, ścieżki rowerowe, Filharmonia Zielonogórska),
- w latach 2004-2006 dzięki programowi współpracy przygranicznej Interreg III A miasto Zielona Góra wybudowało ogród botaniczny oraz zmodernizowało Zespół Szkół Sportowych i Zespół Szkół Ekologicznych,
- Zespół Szkół Ekologicznych współpracuje już od paru lat z Humboldt Gymnasium w Cottbus w ramach Zespołu Szkół Europejskich. Dzięki tej współpracy rozwijany jest obecnie system kształcenia polskich uczniów w niemieckiej szkole i niemieckich uczniów w Zielonej Górze docelowo z możliwością zdawania matury w mieście partnera,
- oba miasta są od 1992 r. członkami Euroregionu „Sprewa-Nysa-Bóbr”. Dzięki temu członkostwu mogą realizować wspólnie w ramach Funduszu Mikroprojektów szereg małych projektów o charakterze spotkaniowym. Z takich projektów zrealizowana została: np. konferencja ekologiczna, udział partnerów niemieckich w obchodach Dni Zielonej Góry – Winobranie, szkolenie językowe urzędników, zakup I-Guidów (elektronicznych przewodników po mieście).
- w perspektywie okresu programowania 2007-2013 w ramach Programu Operacyjnego Europejskiej Współpracy Terytorialnej planowane są do wspólnej realizacji przez miasta Zielona Góra i Cottbus również duże projekty np.:
  1. Rewitalizacja historycznych obszarów parkowych w centrum Europy – Lasek i Park Piastowski, Park Branitz,
  2. Platforma gospodarki i nauki w mieście Zielona Góra i Cottbus,
  3. Polsko-Niemieckie Centrum Promocji i Informacji Turystycznej,
  4. Utworzenie Centrum Bioróżnorodności (zlokalizowane przy Ogrodzie Botanicznym).

Ludność: 105.000 (2004)

Położenie: Miasto we wschodniej Brandenburgii, pomiędzy aglomeracją Berlina i Drezna

Wiadomości o mieście:

- Cottbus powstało na skrzyżowaniu dwóch ważnych dróg handlowych: "drogi solnej – drogi dolnej", ta pierwsza łączyła Niemcy środkowe ze Śląskiem (Magdeburg z Wrocławiem) a druga prowadziła od Frankfurtu / nad Odrą do Drezna
- pierwsze udokumentowane wzmianki o Cottbus pojawiły się w 1156 roku od początku XVI wieku prężnie rozwijał się przemysł dziewiarski, od XVIII wieku rozwój Cottbus odbywał się już w kierunku różnorodnych dziedzin, a w XIX wieku zaczęło wzrastać uprzemysłowienie miasta (przemysł włókienniczy i wydobywanie węgla

brunatnego), Cottbus stało się centrum Łużyc Dolnych - miastem przemysłowym z nowoczesną infrastrukturą, budowlami kulturalno- społecznymi.

- za czasów NRD Cottbus było miastem okręgowym i jest od 1957 roku jednym z ważniejszych dostawców węgla i energii; również przemysł budowlany, tekstylny i meblowy oraz przemysł spożywczy kształtują strukturę miasta, które w 1976- tym roku otrzymało status dużego miasta.
- po zjednoczeniu Niemiec w 1990 roku, Cottbus jako centrum usługowe, naukowe i administracyjne, otrzymało na dzień dzisiejszy funkcję głównego centrum w południowej Brandenburgii

Będąc w Cottbus – miście kultury, sportu i nauki – koniecznie trzeba:

1. Wziąć udział w przedstawieniu w Teatrze Narodowym ***Staatstheater***.
  - sam budynek, zbudowany w stylu Secesji, skończył właśnie 100 lat,
  - to jedyny teatr narodowy w Brandenburgii,
  - przy teatrze działa orkiestra filharmoniczna, operetka i grupa baletowa.

www.staatstheater-cottbus.de
2. Zwiedzić ***Pałac i Park Branitz***.
  - w Pałacu podziwiać można wystawę dotyczącą fundatora czyli Hermanna Pückler-Muskau, wystawę poświęconą sztuce ogrodowej oraz specjalne wystawy czasowe,
  - w Parku natomiast podziwiać można wspaniałe drzewostan, zbiorniki wodne oraz najprawdziwszą ... piramidę!,
  - Park Branitz stanowi niemiecki komponent wspólnego polsko-niemieckiego projektu realizowanego przy wsparciu środków Unii Europejskiej, który po polskiej stronie obejmuje rewitalizację Lasku i Parku Piastowskiego w Zielonej Górze.

www.pueckler-museum.de
3. Przejść po czerwonym dywanie podczas międzynarodowego ***FilmFestival Cottbus***.
  - drugi, zaraz po berlińskich Berlinale, festiwal filmowy Niemiec,
  - tematyka obejmuje kinematografię środkowo- i wschodnioeuropejską,
  - w czterech festiwalowych kinach pokazywanych jest ponad 130 tytułów z ponad 30 krajów, a 10 filmów walczy w konkursie głównym – na zwycięzcę czeka wysoka nagroda pieniężna oraz statuetka Lubiny.

www.filmfestival.de
4. Zbadać ***Niederlausitzer Apothekenmuseum*** – Dolnołużyckie Muzeum Aptekarstwa:
  - jedyne w Brandenburgii muzeum aptekarstwa znajduje się w 400-letniej Löwen-Apotheke przy Starym Rynku,
  - sale zielarstwa i trucizn, Laboratorium Galenusa, malowane naczynia, narzędzia z zielonego szkła leśnego oraz akta i książki,
  - interesująca tematyka wystawy czasowej na rok 2009: *Opium – przekleństwo i błogosławieństwo*.

www.niederlausitzer-apothekenmuseum.de
5. Poczuć wyjątkowy klimat ***Wendisches Museum*** – Muzeum Wendyckie:
  - obrazuje półtora tysiąca lat słowiańskiej historii na terenie dzisiejszych Niemiec,
  - język i piśmiennictwo, tradycje i obyczaje, muzyka i pieśni, sztuka ludowa, stroje narodowe Serbo-Łużyczan, których język – wciąż żywy – można spotkać choćby na szyldach opisujących ulice czy miejscowości,
  - wystawy czasowe oraz zajęcia edukacyjne dla uczniów.

www.wendisches-museum.de
6. Zwiedzić ***Kunstmuseum Dieselkraftwerk*** – muzeum sztuki współczesnej:

- ogromna inwestycja polegająca na zaadaptowaniu w ciągu 4 lat starej elektrowni do potrzeb muzeum, zrealizowana została przy wsparciu środków Unii Europejskiej,
- 23.000 dzieł sztuki malarskiej, rzeźbiarskiej, graficznej, fotograficznej, plakatu,
- koncerty i comiesięczne plenery pozwalają aktywnie uczestniczyć w życiu muzeum.

www.museum-dkw.de

7. Pokibicować lub samemu poćwiczyć:

- w Cottbus intensywnie i profesjonalnie uprawiane są takie dyscypliny sportowe jak: gimnastyka, lekkoatletyka, boks, kolarstwo. Miasto może poszczycić się sportowcami międzynarodowej sławy oraz olimpijczykami.
- klub piłki nożnej **FC Energie Cottbus** od lat utrzymuje się w niemieckiej ekstraklasie (1 Bundesliga), grają w nim również zawodnicy polskiego pochodzenia.
- do dyspozycji wszystkich zainteresowanych aktywną rekreacją jest:
  - 49 boisk / stadionów
  - 50 hal sportowych
  - 20 kortów tenisowych
  - 1 kompleks jeździecki
  - 70 torów do bowlingu/kręgli
  - 5 stanowisk strzeleckich
  - 1 kompleks basenowy
  - 4 jeziora kąpielowe
  - 1 przystań dla łodzi

8. Ważna sprawa – **Szkoły:**

- Brandenburgski Uniwersytet Techniczny i Łużycka Szkoła Wyższa stanowią czołówkę ośrodków edukacyjnych miasta.
- W Cottbus jest łącznie 13 szkół podstawowych, 7 szkół zintegrowanych, w tym jedna sportowa, 4 gimnazja (Oberschulen), 4 licea/technika, 5 szkół specjalnych, Szkoła Rudolfa Steinera (Waldorfschule), dwie szkoły zawodowe, szkoła wieczorowa, konserwatorium, liczne prywatne ośrodki kształcenia ustawicznego.
- Wiele spośród cottbuskich szkół ma w Zielonej Górze i Województwie Lubuskim swoich partnerów, z którymi realizowane są wspólne projekty przy wsparciu Unii Europejskiej.

Kontakt:

Stadtverwaltung Cottbus

Neumarkt 5

03046 Cottbus

Deutschland

Tel. 0049 355/ 612 2000

Fax 0049 355/23564

E-Mail: oberbuergemeister@cottbus.de

Strona: www.cottbus.de

2. Verden (Niemcy)

Podpisanie umowy: 15.08.1993 r.

Zakres współpracy:

- koncentruje się ona przede wszystkim na spotkaniach mieszkańców, wymianie młodzieży, współpracy kulturalnej, jak również na pomocy charytywnej organizowanej przez Heinza Müllera – Honorowego Obywatela Zielonej Góry.

Kultura:

- amatorski zespół Oldie - Band "Friends for friends" z Verden występuje już od paru lat podczas Winobrania - Dni Zielonej Góry.
- zespół zielonogórski "Make up" (Krzysztof Mroziński – ZOK) występował z koncertem organizowanym w Verden dla wszystkich miast partnerskich,
- organizowanie wystaw dla artystów z miast partnerskich (w 2000 r. artyści z Zielonej Góry uczestniczyli w wystawie organizowanej w Verden), natomiast w roku 2001 BWA i miasto Zielona Góra zorganizowało wystawę dla artystów ze wszystkich miast partnerskich
- udział zespołu jazzowego z Zielonej Góry w koncertach organizowanych w Verden;
- występy Filharmonii Zielonogórskiej podczas Koncertów Noworocznych Verden.

Sport:

- udział sportowców zielonogórskich w Biegu Miejskim w Verden oraz udział sportowców z Verden w Nocnym Biegu Bachusa podczas Winobrania,

Gospodarka:

- udział miasta Zielona Góra w 2001 r. w Targach Wielobranżowych w Verden. Targi odbywają się co 2 lata i mają na celu prezentację lokalnej przedsiębiorczości,

Różne:

- efektywną i godną uwagi jest współpraca Towarzystwa Niemiecko-Polskiego Verden i Regionalnego Towarzystwa Polsko - Niemieckiego w Zielonej Górze. Towarzystwo z Verden organizuje od 20 lat pomoc charytatywną dla Zielonej Góry w postaci co miesięcznych transportów z odzieżą, lekarstwami, wózkami inwalidzkimi dla zielonogórskich instytucji zajmujących się pomocą charytatywną, jak również pomoc finansową.
- 13 sierpnia 2008 r. obchodzono 15 rocznicę podpisania umowy partnerskiej o współpracy pomiędzy miastami Verden i Zieloną Górą. Z tej okazji przygotowana została specjalna wystawa dokumentująca 15-lecie partnerstwa pomiędzy naszymi miastami;
- współpraca Zespołu Szkół Budowlanych w Zielonej Górze z Gymnasium Am Wall (wymiana uczniów, nauczycieli);

Ludność: 26.790 (z dnia 31.12.2007)

Położenie: Północne Niemcy, Kraj Związkowy Dolna Saksonia, 30 km od aglomeracji miasta Bremę

Wiadomości o mieście:

- Pierwsze wzmianki o osadzie już ok. 150 r. n.e. u Ptolemeusza
- Ok. 800 r. n.e. założenie biskupstwa
- Miasto pierwotnie składające się z dwóch – stąd wiele „podwójnych elementów” jak np. dwa konkurujące ze sobą wcześniej rynki, które do dziś odbywają się w różnych terminach.
- Od lat 30 XX wieku „**Reiterstadt**” – miasto jeźdźców
- Motto miasta: „**Gaudeamus equis**” – (mamy) radość z konia

- Od lat 30 XX wieku pierwsze i długo jedyne „**Pferdemuseum**” – muzeum konia
- Konie rasy **Hannoveraner** (koń hanowerski):
  - o Hodowla
  - o Aukcje
  - o Treningi
  - o Zawody na poziomie międzynarodowym

Będąc w Verden i okolicy koniecznie trzeba:

1. Odwiedzić gotycką Katedrę **Verdener Dom**:
  - najstarsze, romańskie elementy pochodzą z roku 1150 – 1180,
  - patrząc od strony chóru wydaje się być ona dłuższa niż patrząc od strony ołtarza,
  - z jednej z wewnętrznych dziedzińca ścian spojrzysz na Was Kamienny Człowiek...
www.dom-verden.de

2. Zobaczyć rynek i kamieniczki wokół niego:
  - W powierzchnię deptaka wmurowane są kamienie upamiętniające Żydów, który zamieszkiwali rynek przed II Wojną Światową,
  - najstarsza kamienica pochodzi z roku 1601,
  - pieczołowicie odrestaurowane z zachowaniem wszelkich szczegółów,
  - do dziś zamieszkałe bądź wykorzystywane w celach handlowych,
  - w jednej z nich zajrzeć można w okno, przez które patrzył John Lennon.

3. Zwiedzić Muzeum Historyczne Verden **Domherrenhaus**:
  - W budynku z 1708 roku zgromadzona jest prehistoria całego regionu,
  - historia miasta Verden, model miasta z 1663 roku,
  - modele warsztatów rzemieślniczych,
  - w Pokoju Beckmanna z wystrojem z początku XX wieku można wziąć ślub!
www.domherrenhaus.de

4. Zwiedzić Muzeum Konia – **Pferdemuseum**:
  - istnieje już od lat 30 XX wieku,
  - wszystko, co związane z chlubą regionu – koniem (szczególnie rasą hanowerską) i jeździectwem,
  - 1.400m² ekspozycji od prehistorycznego konia, poprzez jego wykorzystanie w codziennym życiu w wojsku aż po dzisiejsze jeździectwo rekreacyjne i sportowe,
  - dla wielbicieli koni biblioteka a dla tych, co kochają pamiątki – sklepik.
www.dpm-verden.de

5. Wziąć udział w Świątce Katedry – **Domweih**:
  - święto o 1000-letniej historii, każdego roku na początku czerwca,
  - podczas uroczystego otwarcia odbywa korowód, którego najlepsi uczestnicy zdobywają nagrodę,
  - korowód kończy przemówienie Burmistrza, kufelek piwa i trzy wystrzały ogłaszające godzinę trzecią i początek zabawy,
  - święto trwa przez tydzień – na zakończenie odbywa się jego symboliczny pogrzeb w rzece Aller.
www.domweih.de

Wspólne przedsięwzięcia:

- Planuje się realizację wspólnego polsko-niemieckiego projektu dotyczącego doształcania nauczycieli. Pomimo różnic w systemach kształcenia nauczycieli, obaj partnerzy będą mogli podzielić się doświadczeniem w tej dziedzinie.
- W roku 2010 planowana jest wizyta studyjna osób zajmujących kształceniem kadry nauczycielskiej w Zielonej Górze.

Kontakt:

Stadt Verden
 Grosse Str. 40
 27267 Verden (Aller)
 Deutschland
 Tel. 0049 4231 12-0
 Fax 0049 4231 12-346
E-Mail: internetredaktion@verden.de
Strona: www.verden.de

3. Helmond (Holandia)

Podpisanie umowy: 27.09.1996 r.

Zakres współpracy:

- opiera się przede wszystkim na pomocy fundacji StOAH (Stichting Oost Europa Aktiviteiten) jej prezesa Petera Verheesa – Honorowego Obywatela Miasta Zielona Góra,
- fundacja StOAH – wspierała finansowo w Zielonej Górze:
  - o budowę noclegowni im. Ojca Gloriox (ul. Dzika),
  - o wyposażenie sali komputerowej w Zespole Szkół Specjalnych nr.1,
  - o wyposażenie Sali Doświadczenia Świata w Zespole Szkół Specjalnych nr.1,
  - o budowę i wyposażenie mieszkań dla wychowanków Pogotowia Opiekuńczego,
  - o ciągłą dostawę sprzętu do wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego „Helmond”,
  - o budowę Filharmonii Zielonogórskiej,
- Filharmonia Zielonogórska występuje na zaproszenie tamtejszych władz na różnego rodzaju koncertach w Helmond,
- w 2001 r. dziennikarze zielonogórscy gościli z wizytą roboczą w Helmond,
- podczas pobytu Prezydenta Miasta Zielona Góra – pana Janusza Kubickiego w czerwcu 2007 r. w Helmond prezes fundacji StOAH – Peter Verhees – przekazał na ręce prezydenta miasta Zielona Góra wózek inwalidzki z napędem na akumulator,
- na początku 2008 roku Peter Verhees przekazał wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego „Helmond”, zielonogórskiemu Caritasowi, oraz innym potrzebującym instytucjom jeszcze 12 takich wózków.
- w 2008 r. we wrześniu podczas Winobrania odnowione zostało podpisanie umowy partnerskiej

Ludność: 87.752 (2009)

Położenie: południowa Holandia, region Brabancja Północna

Wiadomości o mieście:

- miasto Helmond powstało ok. 1000 roku, prawa miejskie otrzymało w 1232 roku
- od średniowiecza prężnie rozwijał się tam przemysł tekstylny oraz metalowy, przełom stanowiło utworzenie Zuid-Willemsvaart (wodna autostrada - kanał), które wywołało impuls do industrializacji miasta
- od lat 70-tych Helmond rozrastało się wraz z prowadzoną systematycznie renowacją; dziś jest zaawansowanym centrum miejskim – nowoczesny przemysł wytwórczy, wysoki poziom mieszkalnictwa i architektury oraz serce ekologii, alternatywnego wykorzystania źródeł energii i recyklingu

Będąc w Helmond i okolicy koniecznie trzeba:

1. Zwiedzić średniowieczny zamek z XIV wieku w Helmond
  - obecnie jest to miejskie muzeum „**Gemeentemuseum**”
  - wystawa obszernej kolekcji obrazów „People and Work”
  - prezentacja historii Helmond i okolicy
2. Kibicować lub samemu aktywnie spędzać czas:
  - Helmond jest miastem sportu – piłka nożna, ręczna, hokej, judo, badminton, lekkoatletyka, pływanie, golf
  - liczne ścieżki rowerowe i miejsca przystosowane do aktywnego i biernego odpoczynku
3. Korzystać z kulturalnych wszechstronności Helmond:
  - zespół nowoczesnych budynków teatru - **Teatr 't Speelhuis, Scalazaal, Annatheater** – różnorodny program promujący talenty młodych ludzi
  - **Boscotondo** – kompleks składający się z biur urzędowych, apartamentów i dwóch kin
  - festiwal Artimond i „**Jazz In Catstow**”
  - **Theo Driessen Institute** – odbywają się tu koncerty na małą skalę, ale wspaniale jakościowo
  - Warande park oferuje latem szereg koncertów regionalnych grup muzycznych
  - podziwianie architektury Dierdonk i Brandevoort

Wspólne przedsięwzięcia:

Planuje się wspólny udział wraz z innymi miastami w projekcie dotyczącym wymiany doświadczeń i dobrych praktyk w zakresie ożywienia centrów miast w ramach programu URBACT II.

Kontakt:

Gemeente Helmond
 Postbus 950
 5700 AZ Helmond
 Holland
 Tel. 0031 492 58 77 77
 Fax 0031 492 58 74 00
E-Mail: gemeente@helmond.nl
Strona: www.helmond.nl

4. Bistrita (Rumunia)

Podpisanie umowy: 22.07.2001 r.

Zakres współpracy:

- współpraca obejmuje przede wszystkim takie dziedziny jak:

Kultura:

- udział dziecięcych zespołów folklorystycznych w Międzynarodowym Festiwalu Folkloru w Zielonej Górze;
- udział w imprezach organizowanych przez dom kultury "George Cosbuc";
- udział artystów z Bistricy w wystawie miast partnerskich zorganizowanej w Zielonej Górze w BWA w 2001 r.;
- wystawa fotografii Leszka Krutulskiego w Bistricy (2001 r.);
- BWA w Zielonej Górze nawiązało współpracę ze Związkiem Artystów w Bistricy (2002 r. i 2006 r. miała miejsce wystawa Związku Artystów z Bistricy w Zielonej Górze, natomiast w 2003 r. BWA prezentowało prace zielonogórskich artystów w Bistricy).
- BWA będzie nadal partnerem dla Związku Artystów w Bistricy,
- Zespoły folklorystyczne dziecięce i dorosłych brały udział w Międzynarodowym Festiwalu Folkloru w Zielonej Górze (2-3 razy). Miasto Zielona Góra dofinansowało pobyt tych zespołów.

Sport:

- Liceum Sportowe w Bistricy zaprosiło w 2004 r. piłkarzy ręcznych z Gimnazjum nr 2 na wspólny obóz do Bistricy,
- W dniach 2-11 września 2007 r. do Zielonej Góry przyjechała z Bistricy grupa 30 osób piłkarzy ręcznych wraz z opiekunami, którzy uczestniczyli w rozgrywkach sportowych.
- Przedstawiciele sportów walki z Bistricy uczestniczyli w rozgrywkach sportowych podczas Dni Zielonej Góry – Winobrania w 2009 r., następnie miesiąc później sportowcy z Zielonej Góry pojechali z rewizytą do Rumunii,
- Lekkoatleci rumuńscy uczestniczyli we wrześniu 2009 r. w Międzynarodowym Mityngu Lekkoatletycznym.

Niepełnosprawni:

- Niepełnosprawne dzieci - ze szkoły specjalnej w Bistricy były w 2005 r. na obozie ze Szkołą Specjalną nr 1 z Zielonej Góry w Przylepie w ramach Programu Młodzież (dzieci z Bistricy nocowały po drodze w Nitrze).

Administracja samorządowa:

- Miasto Zielona Góra i miasto Cottbus zorganizowało wspólnie staż w 2004 r. dla osób zajmujących się środkami Unii Europejskiej.
- Zielonogórski magistrat – jesienią 2003, 2005 i 2006 r. organizował w Urzędzie Miasta w Bistricy warsztaty z pisania wniosków w ramach programów UE.

Ludność: 81.000 (2002)

Położenie: północna Rumunia, region Transylwania

Wiadomości o mieście:

- pierwsze wzmianki o Bistricy jako mieście pojawiły się w 1264 roku,
- od XIII wieku ekonomiczny rozwój Bistricy odbywał się poprzez rosnące wytwórstwo rzemieślnicze oraz handel z innymi miastami, od 1353 roku Bistrita posiadała prawo do organizowania 15 dni targowych,

- w ostatnich latach pojawiły się nowe szanse na rozwój gospodarczy oraz na obniżenie poziomu bezrobocia.

Będąc w Bistricy i okolicy koniecznie trzeba:

1. Rzymsko-katolicki **Kościół Św. Trójcy** – architektura późnego baroku w Transylwanii
2. **Kościół Ortodoksyjny** w Bistricy – kościół z XX wieku
3. **Kościół Ewangelicki** – poddawany wielokrotnie renowacji, powstały w XIII/XIV wieku z zachowanymi elementami konstrukcyjnymi z XVI-XIX wieku
4. **Silversmith's House** – przykład renesansowej architektury
5. The „Sugalete Row” Assembly – miejsce dawnej wymiany handlowej – targ – połączenie stylu gotyckiego, renesansowego i barokowego z korespondującą architekturą centralnej Europy
6. Miejski **Dom Kultury** – miejsce organizacji ważniejszych wydarzeń w mieście, zbudowany w XIX wieku w stylu charakterystycznym dla tego wieku
- 7. Zamek Vlada Draculi**

Wspólne przedsięwzięcia:

Planuje się wspólny udział wraz z innymi miastami w projekcie dotyczącym wymiany doświadczeń i dobrych praktyk w zakresie ożywienia centrów miast w ramach programu URBACT II.

Planowana jest również wymiana doświadczeń w zakresie osób niepełnosprawnych oraz przekazanie doświadczeń miasta Zielona Góra w zakresie pozyskiwania środków Unii Europejskiej.

Kontakt:

Primaria Bistrita
P-ta Centrala Nr. 6
Bistrita
Romania

Tel. 0040 263 22 3923

Fax 0040 263 22 4706

E-Mail: primaria@primariabistrita.ro

Strona: www.primariabistrita.ro

5. L'Aquila (Włochy)

Podpisanie umowy: 16 stycznia 1996 r.

Zakres współpracy:

- w 2002 r. zielonogórcy dziennikarze byli z roboczą wizytą w L'Aquila, w wyniku spotkania powstała możliwość nakręcenia zdjęć w L'Aquila do filmu realizowanego przez grupę Sky Piastowskie,
- w 2006 r. młodzież z miast partnerskich spotkała się w L'Aquila w ramach projektu **„Rozwój społeczeństwa obywatelskiego Miast Partnerskich”**.

Ludność: 70.000 (2004)

Położenie: środkowe Włochy, na północny-wschód od Rzymu, nad rzeką Aterno, Stolica regionu Abraszja

Wiadomości o mieście:

- założona w 1240 przez cesarza Fryderyka II
- zbudowane na planie przypominającym zarys orła cesarskiego (stąd nazwa – łac. aquila oznacza orła)
- w średniowieczu centrum farbiarstwa tkanin i handlu szafranem
- 1266–1529 rozkwit, a od 1257 biskupstwo; od 1881 arcybiskupstwo

Będąc w L'Aquila i okolicy koniecznie trzeba:

1. Zwiedzić **Foro Spagnolo** – Narodowe Muzeum Abruzji
2. Odwiedzić **Bazylikę św. Bernarda**
3. Zobaczyć **Kościół St. Maria di Collemaggio**
4. Podziwiać **Fontannę Luminosa**
5. Kibicować przy meczu Rugby

Wspólne przedsięwzięcia:

Kontakt:

Piazza Plazzo 19

67100 L'Aquila

Italy

Tel. 0039 0862 410346

Fax 0039 0862 64031

E-Mail: sindaco@comune.laquila.it

Strona: www.comune.laquila.it

6. Troyes (Francja)

Podpisanie umowy: 6 czerwca 1970 r.

Zakres współpracy:

- konkursy fotograficzne dla młodzieży, koncerty chóru zielonogórskiego "Cantores Virdimontani" w Troyes;
- rok rocznie przedszkolaki oraz uczniowie z zielonogórskich szkół uczestniczą z powodzeniem w konkursie plastycznym organizowanym przez Centrum UNESCO w Troyes.
- w 1999 r. grupa cyklistów z klubu ASPTT CYCLO wyruszyła z Troyes i po tygodniu dotarła do Zielonej Góry;
- w 2001 r. we wrześniu artyści plastycy z Troyes brali udział w wystawie miast partnerskich Zielonej Góry w BWA;
- w 2004 r. przedstawiciele miasta Zielona Góra wzięli udział w wyścigach kolarskich organizowanych przez miasto Troyes;
- uczniowski Klub Piłkarski z Zielonej Góry uczestniczył w zawodach piłkarskich w mieście Troyes;
- w lipcu 2007 r. zostały przesłane zgodnie z prośbą Polsko-Francuskiego Towarzystwa Kulturalnego w Troyes materiały promujące Winobranie i Zieloną Górę.

Ludność: 63.000 (2006)

Położenie: północny-wschód Francji, nad Sekwaną, Region Szampania-Ardeny, Departament Aube

Wiadomości o mieście:

- Troyes od 1019 roku jest stolicą Szampanii
- od XII wieku jest jednym z głównych ośrodków jarmarków szampańskich
- Troyes jest dużym ośrodkiem przemysłu dziewiarskiego, przemysł maszynowego, środków transportu, przemysłu gumowego, ośrodkiem handlowo-usługowym
- miasto ma rozbudowany i zmodernizowany węzeł kolejowy i drogowy, posiada także połączenie autostradą z Reims i Dijon oraz port lotniczy

Będąc w Troyes i okolicy koniecznie trzeba:

1. Zwiedzić katedrę **St. Pierre et St. Paul** z XIII-XVI wieku
2. Zobaczyć kościoły **St. Madeleine** z XII wieku, **St. Urbin** z XIII wieku, **St. Jean** z XIV-XVI wieku, **St. Nizier** z XVI wieku, **St. Nicolas** z XVI wieku, **St. Pantaléon** z XVI/XVII wieku
3. Odwiedzić pałace i domy z XVI wieku
4. Zobaczyć ratusz z XVII wieku
5. Zwiedzić opactwo **Notre Dame aux Nonnains** z XVII wieku (obecnie prefektura)
6. Zobaczyć szpital z XVIII wieku

Wspólne przedsięwzięcia:

W 2010 r. planowany jest występ w Troyes grupy tanecznej z Zielonej Góry. Okazją jest rocznica istnienia kontaktów partnerskich pomiędzy oboma miastami oraz obchody Roku Szopenowskiego.

Kontakt:

Hotel de ville
Place Alexandre Israel
10000 Troyes
France
Tel. 0033 325 42 33 33
Fax 00 33 325 73 47 43
E-Mail: mairie@ville-troyes.fr
Strona: www.troyes.fr

7. Nitra (Słowacja)

Podpisanie umowy: 18.09.1992 r. odnowiona 11.09.2004r.,

Zakres współpracy:

- w 2003 r. zespół folklorystyczny MAKI oraz grupa artystyczna ERATO występowały w Nitrze;
- szybownicy z Aeroklubu Ziemi Lubuskiej uczestniczyli w Mistrzostwach Europy w Nitrze;

- delegacja z miasta Nitra uczestniczyła w szkoleniu dotyczącym funduszy UE w Zielonej Górze;
- w 2005 r. osoby z miasta Nitra wzięły udział w obozie młodzieży niepełnosprawnej w Zielonej Górze;
- w styczniu 2007 r. i 2008 r. przedstawiciele miasta Zielona Góra uczestniczyli w Targach ITF SlovakiaTour 2007 i 2008 w Bratysławie,
- istnieje również od 2005 r. współpraca pomiędzy stowarzyszeniem winiarskim w Nitrze a Stowarzyszeniem Winiarskim z Zielonej Góry,
- w 2008 r. grupa taneczna SPOKO uczestniczyła w Dniach Młodych Twórców w Nitrze,
- w 2009 r. grupa rowerzystów z zielonogórskiego stowarzyszenia Lopus odwiedziła Nitrę w ramach organizowanej trasy na linii 3 stolic Praga – Bratysława – Budapeszt.
- uczniowski klub sportowy z Zielonej Góry uczestniczył w 2008 r. w turnieju halowym piłki nożnej w Nitrze,
- w 2008 r. przywieziona została do Zielonej Góry wystawa zdjęć prezentujących Miasto Nitra,
- Miasto Nitra weźmie wraz z Miastem Zielona Góra udział w targach turystycznych w Poznaniu w 2008 roku.
- jedna ze szkół zielonogórskich uczestniczyła w 2008 r. w projekcie czterostronnym pilotowanym przez szkołę z Nitry.

Ludność: 86.000 (2003)

Położenie: zachód Słowacji, nad rzeką Nitraw, Stolica Kraju Nitrzańskiego

Wiadomości o mieście:

- pierwsze wzmianki o mieście pojawiły się już w VII wieku, jednak pierwsi Słowianie przybyli w okolice dzisiejszej Nitry już w IV wieku
- w IX wieku Nitra została włączona do Państwa Wielkomorawskiego przez Mojmira I, który był zaniepokojony rozwojem księstwa i jego dążeniem do przyjęcia chrześcijaństwa
- Nitra łączy się z postacią św. Cyryla (relikwie Cyryla znajdują się w katedrze w Nitrze)
- Nitra uważana jest za najstarsze (obok Bratysławy) miasto Słowacji

Będąc w Nitrze i okolicy koniecznie trzeba:

1. Zwiedzić XI - wieczny **Zamek** w Nitrze
2. Pospacerować **deptakiem** Nitry
3. Zwiedzić lub obejrzeć sztukę w **Teatrze Andreja Bagara** (Divadlo Andreja Bagara)
4. Zwiedzić **Synagogę** z początków XX wieku w ciekawym połączeniu Bizantyjskiej i orientalnej architektury
5. Odwiedzić kościół świętej Maryi Dziewicy połączony z klasztorem żeńskim
6. Zobaczyć Słowiański Uniwersytet Rolniczy składający się z kompleksu 6 budynków zbudowanych w latach 1960 – 1986
7. Odwiedzić **kaplicę Archaniola Michała** – wczesnoromański przykład architektury

Wspólne przedsięwzięcia:

Planuje się wspólny udział wraz z innymi miastami w projekcie dotyczącym wymiany doświadczeń i dobrych praktyk w zakresie ożywienia centrów miast w ramach programu URBACT II.

Planowana jest również dalsza wymiana osób niepełnosprawnych w ramach Programu Młodzież w Działaniu.

Kontakt:

Mestský úrad v Nitre

Štefánikova 60

950 06 Nitra

tel.: 00421/37/6502 111

fax: 00421/37/6502 331

E-Mail: msunitra@msunitra.sk

Strona: www.nitra.sk, www.msunitra.sk

8. Soltau (Niemcy)

Podpisanie umowy: jest miastem zaprzyjaźnionym, nie mamy podpisanej oficjalnej umowy o współpracy,

Zakres współpracy:

- współpraca opiera się przede wszystkim na aktywnej działalności na rzecz miasta Zielona Góra – Ekehardta Gärtnera – Honorowego Obywatela Miasta Zielona Góra i jednocześnie byłego mieszkańca naszego miasta,
- współpraca klubów sportowych (MKS Zryw - MTV Soltau). Olimpiada rozgrywana jest co roku (na przemian w Soltau i w Zielonej Górze) o puchar im. Ekehardta Gärtnera,
- współpraca straży pożarnej z Soltau i z Zielonej Góry,
- w Soltau odbywały się liczne koncerty Filharmonii Zielonogórskiej (m.in. na otwarciu Term w Soltau),
- w czerwcu 2008 r. przedstawiciele miasta Zielona Góra prezentowali na stoisku w Soltau atrakcje turystyczne naszego miasta,
- w wrześniu 2007 r. do Soltau pojechali z wystawą prac (malarstwo, rzeźba, fotografika) słuchacze Uniwersytetu III Wieku.

Ludność: 22.000 (31.12.2007)

Położenie: północno-zachodnie Niemcy, kraj związkowy Dolna Saksonia

Wiadomości o mieście:

- pierwszy dokument mówiący o istnieniu miasta Soltau pojawił się w 937 roku, w 1388 roku Soltau uzyskało prawa miejskie
- Soltau jest nowoczesnym miastem zabawy i rozrywki

Będąc w Soltau i okolicy koniecznie trzeba:

1. Odwiedzić **Heide-Park**:
  - największy park rozrywki w północnych Niemczech,
  - ponad 50 różnych atrakcji, 40 pojazdów o prędkości max ponad 120 km/h,
  - jeden dzień to za mało – można przenocować i smacznie zjeść,
<http://heide-park.de>
2. Wykąpać się w **Soltau-Therme**:
  - znany w całym kraju kurort wykorzystujący solankowe wody termalne,
  - pływalnie, sauny, solaria, wellness, fitness,

- restauracja dla każdego.
www.soltau-therme.de
- 3. Oddać dzieci do parku zabaw **Heidewitzka**:
  - 2000 m² do zabawy dla małych i dużych,
  - trampoliny, kolejki, wulkan do wspinaczki, boiska,
  - dla dorosłych – restauracje.heidewitzka.com
- 4. Powrócić do lat dziecińczych w **Północnoniemieckim Muzeum Zabawek**:
  - istniejące już od lat 30 XX wieku,
  - ekspozycja zabawek z różnych epok na powierzchni 600m²,
  - nie tylko zwiedzanie, dla najmłodszych także możliwość zabawy.www.spielzeugmuseum-soltau.de
- 5. Spotkać się z naturą w **Ptasim Parku Walsrode**:
  - największy ptasi park w Europie,
  - świat ptaków z wszystkich kontynentów i stref klimatycznych,
  - 2 restauracje i 4 bary.<http://www.vogelpark-walsrode.de/>

Wspólne przedsięwzięcia:

Planuje się wspólny udział wraz z innymi miastami w projekcie dotyczącym wymiany doświadczeń i dobrych praktyk w zakresie ożywienia centrów miast w ramach programu URBACT II.

Kontakt:

Stadt Soltau
Poststr. 12
29614 Soltau
Tel.: 05191 82-0
E-Mail: info@stadt-soltau.de
Strona: www.soltau.de

9. Witebsk (Białoruś)

Podpisanie umowy: marzec 2002 r.

Zakres współpracy:

- umowa partnerska od marca 2002 r.
- udział studentów z Uniwersytetu Technicznego w Witebsku w Międzynarodowym Festiwalu "Euronalia 2002" w Zielonej Górze;
- udział przedstawicieli Zielonej Góry w Świącie Miasta w Witebsku oraz w Międzynarodowym Festiwalu Sztuki pod nazwą "Słowiański Bazar w Witebsku – w 2004 r. Laureaci Festiwalu Tańczące Eurydyki uczestniczyli w Festiwalu „Słowiański Bazar” w Witebsku;
- współpraca z Oddziałem Związku Polaków w Witebsku.

Ludność: 351 800 (2006)

Położenie: północno-wschodnia część Białorusi, nad rzeką Dźwiną

Wiadomości o mieście:

- pierwsza wzmianka o mieście pojawiła się w 1021 roku
- długo pozostawał szlakiem handlowym między Morzem Bałtyckim a Konstantynopolem
- w 1320 został włączony do Wielkiego Księstwa Litewskiego
- w 1597 Witebsk otrzymał prawa miejskie
- Witebsk jest jednym z największych ośrodków gospodarczych Białorusi (przemysł włókienniczy - dziewiarski i jedwabniczy, ponadto produkcja dywanów, odzieżowy, maszynowy, elektrotechniczny, metalowy, chemiczny, drzewny, materiałów budowlanych, spożywczy)
- wybudowano tu jeden z głównych węzłów kolejowych
- w Witebsku znajduje się również pięć szkół wyższych

Będąc w Witebsku i okolicy koniecznie trzeba:

1. Zwiedzić **Ratusz** (1775)
  - barokowo-klasycystyczny, wielokrotnie przebudowywany, obecnie w budynku znajduje się muzeum krajoznawcze założone w 1918 r.
2. Zwiedzić **Pałac Gubernatora** (XVIII)- klasycystyczny, wybudowany na wysokim brzegu Dźwiny
  - w 1812 r. stanowił kwaterę Napoleona, spalony w czasie II wojny światowej, odbudowany – obecnie mieszczą się w nim urzędy
3. Przespacerować się w miejscu po zamku zniszczonym w XVII w. – ulica Zamkowa, obok Pałacu Gubernatora
4. Odwiedzić neoromański **kościół katedralny św. Barbary** (XIX), obok znajduje się kaplica z 1800
5. Zwiedzić kościół bazylianów składający się z dwóch budynków z 1775 roku (w jednym z nich mieści się obecnie technikum, w drugim muzeum krajoznawcze)
6. Zwiedzić **Cerkiew prawosławną p.w. MB Kazańskiej** (wczesnoklasycystyczna z 1760 roku)
7. Odwiedzić **dom Marca Chagalla**, w którym obecnie znajduje się muzeum Chagalla
8. Zobaczyć ruiny synagogi z XIX wieku

Wspólne przedsięwzięcia:

Udział zespołów folklorystycznych w Międzynarodowym Festiwalu Folkloru w Zielonej Górze.

Kontakt:

Miejski Komitet Wykonawczy
210005 Witebsk
Bul. Lenina 32

E-Mail:

Strona: www.vitebsk.by

10. Iwano-Frankowsk (Ukraina)

Podpisanie umowy: współpraca opiera się na podpisanym liście intencyjnym.

Zakres współpracy:

- wizyta robocza władz miasta Zielona Góra wraz z władzami Województwa Lubuskiego w 2000 r. w Iwano-Frankowsku.

Ludność: 270 479 (2005)

Położenie: zachodnia Ukraina

Wiadomości o mieście:

- miasto zostało założone w 1662 r. na miejscu wsi Zabłotowo przez Andrzeja Potockiego, który nadał mu nazwę Stanisławów na cześć swego ojca Stanisława Rewery Potockiego, pierwotnie pomyślany jako twierdza do obrony Rzeczypospolitej przed najazdami Tatarów
- w roku 1676 mury Stanisławowa oblegali Turcy, w następnych wiekach Iwano-Frankowsk był przedmiotem walk różnych państw
- w 1939 r. Stanisławów został zajęty przez ZSRR i włączony do Ukraińskiej SRS, od 1945 roku Stanisławów i okolice były miejscem przesiedlenia obywateli polskich pochodzenia ukraińskiego i łemkowskiego w związku z repatriacją ludności ukraińskiej w latach 1944-1946
- w 1962, podczas obchodów 300-lecia miasta, jego nazwa została zmieniona na Iwano-Frankowsk, na cześć ukraińskiego pisarza Iwana Franki

Będąc w Iwano-Frankowsk i okolicy koniecznie trzeba:

1. Zwiedzić **Ratusz** z kramami z 1871 roku
2. Zwiedzić **Kościół dekanalny** z 1700 r. z grobami Potockich
3. Zobaczyć Kościół i klasztor pojezuicki z 1715 r. - obecnie katedra unicka
4. Odwiedzić **Kolegium jezuitów**, w którym kształcił się Franciszek Karpiński
5. Zobaczyć **Kościół ormiański** (XVIII w., z otoczonym kultem obrazem Matki Bożej, obecnie w Gdańsku)
6. Zwiedzić **Kościół i klasztor Trynitarzy** (XVIII w.)
7. Zwiedzić **Kościół Chrystusa Króla** z 1927 r.
8. Zobaczyć **Synagogę Tempel**
9. Zwiedzić **zamek Potockich** (XVII-XVIII w.)
10. Zobaczyć pomnik **Adama Mickiewicza**

Wspólne przedsięwzięcia:

Udział zespołów folklorystycznych w Międzynarodowym Festiwalu Folkloru w Zielonej Górze.

Kontakt:

Ukraina, 76004

Iwano-Frankowsk

Grushevskogo, 21

Tel. 8 (0342) 55-65-15

E-Mail:

Strona: www.mvk.if.ua

11. Wuxi (无锡) (Chiny)

Podpisanie umowy: umowa intencyjna podpisana w październiku 2008 r.

Zakres współpracy:

- współpraca opiera się przede wszystkim na wzajemnych kontaktach gospodarczych

Ludność: 2 235 700 (2004)

Położenie: miasto we wschodnich Chinach, w prowincji Jiangsu, port nad Wielkim Kanałem, w pobliżu jeziora Tai Hu.

Wiadomości o mieście:

- miasto początkowo nazywało się Youxi, co dosłownie znaczy tam jest cyna, rezerwy surowca cyna wyczerpały się w epoce Han i od tamtej pory miasto nosi nazwę Wuxi, co dosłownie znaczy tam nie ma cyny
- Wuxi zostało założone 3000 lat temu przez dwóch księży, którzy doprowadzili do rozwoju rolnictwa oraz powstania kanałów
- od XX wieku zaczęło rozwijać się przemysł tekstylny, a Wuxi stało się jego centrum

Będąc w Wuxi i okolicy koniecznie trzeba:

1. Zobaczyć **jezioro Tai**
2. Zobaczyć **Wielki Kanał** płynący przez miasto
3. Zobaczyć **Wielkiego Buddę** przy Ling Shan
4. Odwiedzić starożytne miasto Huishan powstałe w XVI-XIX wieku
5. Zabawić się na Ferris Wheel i podziwiać piękne krajobrazy rozciągające się nad jeziorem Tai
6. Odwiedzić jaskinię **Shan Juan** i obejrzeć sztukę

Wspólne przedsięwzięcia:

W mieście Wuxi rozwija się bardzo dobrze dziedzina dot. technologii żywności przemysłu winnego i Zielona Góra planuje nawiązać współpracę pomiędzy Stowarzyszeniami, przedsiębiorcami włączając w to Uniwersytet Zielonogórski.

Kontakt:

77 Jiankang Road, **Wuxi**.

Postal Code: 214001

Tel: 0510-82704738

E-Mail: gs@wuxi.gov.cn; zhanyi@gmx.net

Strona: <http://en.chinawuxi.gov.cn/index.shtml>

12. Kraljevo (Serbia)

Podpisanie umowy: 10 września 2009 r.

Zakres współpracy:

- współpraca opiera się przede wszystkim na wymianie sportowej grup z różnych dyscyplin (koszykówka, siatkówka, sporty walki)

Ludność: 82 846 (2002)

Położenie: miasto we wschodniej Serbii, przy ujściu rzeki Ibar do Morawy Zachodniej

Wiadomości o mieście:

- Kraljevo w XV wieku było małą osadą nazywaną Rudo Polje, potem wyrosło na małe miasto nazwane Karanovac, później na stosunkowo duże nazwane Kraljevo (od Kralj oznaczające króla)
- jest unikalne i wyjątkowe w porównaniu z innymi serbskimi miastami
- jest największą terytorialnie gminą w Serbii
- Kraljevo jest gospodarczym, handlowym i przemysłowym centrum Serbii

Będąc w Kraljevie i okolicy koniecznie trzeba:

1. Odwiedzić **uzdrowiska naturalne:**
  - Mataruška Banja,
  - Bogutovacka Banja,
  - Góra Goc –Rezerwat natury i lokalne centrum turystyki górskiej
  - Vrnjacka Banja
2. Udać się do stosunkowo niedalekiej miejscowości narciarskiej
3. **Twierdza Maglic** z czasów Dynastii Nemanjic
4. **Monastyr Zica** z początku XIII wieku
5. **Monastyr Studenica**, znajdujący się od 1986 roku na liście UNESCO

Wspólne przedsięwzięcia:

Planuje się dalsze kontynuowanie współpracy w zakresie sportu.

Kontakt:

36000 Kraljevo
Trg Jovana Sarica 1
Serbia
Tel. +381 36 306 200
+381 36 306 215

Strona: www.projektni.centar@gmail.com
www.kraljevo.org